СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. Число 22. Джерзи Сит, Н. Дж., пятниця, 26. січня, 1923. — VOL. XXXI. No. 22. Jersey City, N. J., Friday, January 26, 1923. — THREE CENTS

ЗА 18 ДНІВ

КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Візьміться сейчас до діла, щоб виконати сей народній обовязок, який на Вас полягає!

Поспішіться, аби до 12-ого лютого с. р. довершити 30,000-ний Фонд!

ВУГЛЕВА ЮНІЯ ПІДПИСАЛА НОВИЙ КОНТРАКТ НА РІК

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Представники майнерської юніі та властителів копалень мягкого вугля підписали юнії тут в готелю Волдорф-Асторія новий контракт про умови праці.

Контракт має обовязувати від 1. цьтня 1923. року по 31. марта 1924. року. Він відноситься до копалень мягкого вугля в трох стейтах: Іллянойс, Огайо та Индияна. Змістом своїм він вповні годиться з обовязуючим тепер кольтрактом, котрий тратить силу з кінцем марта сього року.

Його вжиють як основу для установлення умов праці та робітничої заплати по всіх теренах мягкого вугля.

СТЕЙТ ДУМАЄ ЖАДАТИ ФЕДЕРАЛЬНОГО ЗАРЯДУ КОПАЛЕНЬ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ

ЛЕНСИНГ, Мишиген, 24. січня. — Стейт Мишиген має незадовго поставити до федерального уряду домагание, щоби федеральний уряд заряжував добуванием та продажею твердого вугля.

В тій справі має незадовго бути поставлена в обох палатах стейтової легіслятури однозвучна резолюція. Уряд стейту рішився на сей крок тому, бо від року він старається розлобути для промислів в своїм стейті достаточну скількість твердого вугля, але се йому не вдалося мимо найщирійших зусиль з його сторони та помочи федерального уряду.

Стейтовий адміністратор топлива, котрий має докладно знати умови, пануючі в пенсильвенійських вуглевих копалнях антрациту, має стояти всею силою за перебраннем копалень твердого вугля під заряд федеральної влади.

ГОРЯЧА ДЕБАТА НАД ГЕРИНСЬКОЮ МАСАКРОЮ СКЕБІВ В СТЕЙТІ ВІМ ПАРЛАМЕНТІ

СПРИНГФИЛД, Иллинойс, 24. січня. — В стейтовім сенаті розгорілася завзята боротьба над герінською масакрою скебів, котра мала місце в червни минувшого року, а котра буда вже предметом одного процесу.

До дебати прийшло при ухвалюванню буджету, в котрий вставлено видаток в сумі 120,000 доларів на заплачение коштів, які вийшли для стейту з участю в слідстві проти страйкарів-учасників герінської масакри. Сенатор Бак поставив внесение, щоби сю точку буджету ухвалити без дискусії. Се викликало сейчас протест зі сторони сенатора Снідл, котрий поставив внесение, щоби легіслятура не признала дні цента стейтовій прокураторії так довго, поки на лаві обжалованих не засядуть ті, що найбільше з усіх винуваті за герінську масакру, а саме ті бандити компаній, що вбили страйкуючого майнера та сим способом викликали оцісю масакру скебів.

На основі 38 голосів проти 1 внесение відложено на неозначений час.

ЮНІЯ НЕ ПОКИДАЄ НАМІРУ ОТВОРИТИ ВЛАСНИЙ БАНК

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Заряд юніі залізничих машиністів заявив, що, хоча він закупив значну частину шерів нюйорського банку „Емпайер Траст Ко.", мимо сього юнія не покинула думки основати свій власний банк, в якому всі директори мають бути зависимі від робітничої юніі.

УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ ОБОРОНЯТИ СВОЮ ПОЛІТИКУ В ЄВРОПІ

ВАШИНГТОН, 24. січня. — Американський уряд збирається виступити незадовго перед сенатом з оборонов своєї европейської політики.

Уряд має відповісти на ряд закидів в справі межинародної полтики, поставлених йому последними часами сенаторами. Більшість сих запитів відноситься до становища Бойдена, неофіціяльного представника американського уряду на аліянт-ській репарацийній комісії. Одним з питань є конт удержання Бойдена та його канцелярії, на котре уряд має предложити повний спис видатків сього бюра, виказуючий, що 29 до 25 осіб бюра коштувало уряд місячно коло півтреста тисяч доларів.

ЖАДАЮТЬ ВІДКЛИКАННЯ ЗАКИДІВ ПРОТИ МІНІСТРА СУДІВНИЦТВА

ВАШИНГТОН, 24. січня. — Судовий комітет палати послів, котрий розбирав закиди проти генерального прокуратора (міністра судівництва), відіслав конгресменом Келером, рішение, що закиди були безосновні та поставив від себе внесение, щоби повна палата перейшла над закидами до денного порядку.

ХОЧУТЬ ОБЖАЛОВАННЯ СТЕЙТОВОГО ГУБЕРНАТОРА

СПРИНГФИЛД, Иллинойс, 24. січня. — В палаті послів стейтової легіслятури внесено зовсім формально внесение на поставление в обжалованне стейтового губернатора, наступника губернатора та стейтового контролюра. Основою обжалованя губернатора та стейтового контролюра. Основою обжалованя губернатора та стейтового контролюра фонди на власну користь. Він має бути надужинание державних фондів на власну користь.

ТРОЄ ЛЮДИ ПОГИБЛО ПІД ПОЇЗДОМ

Коло міста Вудбері, Н. Дж., наїхав пасажирський поїзд на автомобіль, в котрому сиділи: шофер, 36-літний С. Ромел, 50-літна А. Р. Генрі та 3-літна дівчина Е. Овенс, сестрінка Ромела. Ромел відвозив свою сестрінку з гостини домів. По дорозі, як догадуються, він стрінув старуху, його знакомих, та запропонував, що її підвезе. Шофер не доглянув поїзду, котрий їхав повною силою парн, і влетів під машину. Наслідком зударения, дитина й старуха померли на місци. Поїзд поніс трупа дитини кількасот кроків, поки задержався. Шофер був ще живий, але помер зараз по відставленню його до шпиталю.

ТОВАРИСТВО ДЛЯ БІБЛІЙНОГО ЛІЧЕННЯ

В Ню Йорку основано „Товариство для біблійного лічення". Його основателі кажуть, що вони потрафлять лічити кожду недугу тіла й душі при помочи біблії. Вони вже й уділяють приватних порад недужим.

КЛОПІТ ПРОТИБІЛЬШОВИЦЬКОГО УРЯДУ З „АМБАСАДОРСЬКИМИ" НАПИТКАМИ

Протибільшовицький уряд у Вашингтоні ще не полагодив справи „проточних" в якійсь дипльоматичній амбасаді у Вашінгтоні, через котру випливає по Вашінгтоні поважна скількість алькоголічних напитків. Уряд заявляє, що він знає, яка амбасада має „проточину", і вже почав застановлятися з представниками департаменту кобру та стейту над затисканнем „проточини".

ПРОЦЕС ЗА РОЗБИТУ ФЛЯШКУ

Нюйоркський Б. Тепфер вніс до суду позов о відшкодование в сумі 25.000 доларів, якого він домагається за фізичні муки та терпіння, котрих причиною мали бути кусочки шкла, котрі знайшли у флящині „бромо-сельцера" (ліки на біль голови, тощо). Позваним є відома фабрика лікарських виробів „Емерсон Драг Ко". з Балтимор. Адвокат фірми постарався о судовий приказ позовникови віддатися від лікарські оглядини для стверджения уцілеждень кусочками шкла.

ЗРІСТ ЧИСЛА ДУШЕГУБСТВ

Др. С. Норис, один з нюйоркських міських лікарів, подав мейорови Ню Йорку звіт, після котрого в 1921 р. було 307 смертий від нападів та насильств а в 1922. 350. В статистиці самогубств др. Норис звертає увагу на факт, що число самовбийників серед жонатих було більше як число самовбийників серед самотних.

ПОЛЬЩА ВИГАНЯЄ ЗБІГЦІВ

Варшавський „Пшеглонд Вечорни" доносить: Міністерство внутрішніх справ, дивлячись з увагою на безустанний зріст і неприхильні стремління серед збігців з совєтської Росії і України та їх виразні тенденції залишення на нашій території вважає, що дальше поблажливість уряду супроти наплывових елементів загрожує безпеченству і спокоєви держави. Тепер, міністерство внутрішних справ, в розвиненню давніше виданих обіжників завізвало усі адміністративні власти перших інстанцій окрайних воєвідств і виленської землі до невідкличного виселення усіх збігців, які там перебувають від дня 20. жовтня 1920. р. або приїздять тепер, даючи право азилю тільки політичним емігрантам після устален их принціпів.

УЧЕНИК ПОКУСАВ ВЧИТЕЛЬКУ

Одинайнятилітний хлопчина, Джан Смит, школяр в одній школі на горі міста Ню Йорку, дававши тільки клопоту своїй вчительці, що вона покликала хлопця до себе, щоби дати йому догану. Хлопчина, мість вчительки, покусав її в руку и рамя, а потім вибіг з кляси.

Вчителька зателефонувала по поліцію, і двох полісменів найшло хлопця, схованого в шкільній комнаті для енідань. Хлопцеви дано завізвание до діточого суду, а вчительці дав поміч завізваний лікар.

ПРЕДСКАЗУЄ, ЩО ІНДІЯНЕ ВИМРУТЬ ПРОТЯГОМ 200 ЛІТ

Доказуючи, що білий чоловік прибув до Канади не для того щоб управляти рілю але щоб набути таньо смушки канадийський вождь Індіянів Лонглене сказав на засіданню членів Ківаніс Клюбу у Форт Гері готели, що Індіяне перші у можливили заложення Годсон Бей Компанії.

Індіяне на преріях, сказав вождь Лонглене, управляють 50 тисяч акрів земді; на ній м. р. вродилося оден мілион бушлів збіжжя як також випекалось 350.000 штук худоби. Він висказав свою віру, що протягом слідуючих 200 літ Індіяне цілковито вимруть.

КАТАСТРОФА В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 24. січня. — Нині завалився горішній, 7-ий поверх каменици лутешнього дневника „Берлінер Тагеблят".

Під звалищами згинуло 15 осіб.

РОСІЯ ГОТОВИТЬСЯ ДО ВІЙНИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

МОСКВА, столиця Московщини, 24. січня. — Большевики одержали відомість, що Польща переводить мобілізацію і збирає військові сили над німецькою границею.

Большевики покищо займають вижидаюче становище, але також готовляться до війни з Польщею і збирають війска біля польської границі.

РЕШТА АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСКА ПОКИДАЄ ЄВРОПУ

КОБЛЕНЦ, Німеччина, 24. січня. — Нині відкали відсі остатні частини американського війска до Антверпен, в Бельгії, відки уся залога відплине кораблем Ст. Мігел до Америки.

ТАЄМНЕ АМЕРИКАНСЬКО-АНГЛІЙСЬКО-ЯПОНСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ

ТОКІО, столиця Японії, 23. січня. — Японський премієр Като заявив в парламенті, що між Америкою, Англією і Японією є порозуміння про принятє вашингтонського розоружного договору, якби другі держави його не приняли.

КАЖУТЬ, ЩО ПОТОПИЛО 500 ЗБІГЦІВ З ВЛАДИВОСТОКА

ПЕКІН, столиця Китаю, 22. січня. — Кажуть, що 7 кораблів, які везли збігців з Владивостока, потопили в Китайському морі. На сих кораблях було понад 500 збігців.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З інформаціями в українській мові з додатком других цікавих відомостий

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

ФРАНЦУСЬКА ВІЙСКОВА ОКУПАЦІЙНА ВЛАДА ОГОЛОШУЄ ВІДОКРЕМЛЕННЄ ДОЛИНИ РУР ВІД РЕШТИ НІМЕЧЧИНИ

ЕССЕН, Німеччина, 24. січня. — Французька окупаційна влада в долині Рур заявила нині, що завтра, 25. с. м., ціла окупована Рурщина буде цілком відокремлена від решти Німеччини.

Уся Рурщина буде під окупацією французької армії і буде відділена військовим кордоном та митовою границею від решти Німеччини.

АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ НАЇЗДУ ФРАНЦІЇ НА НІМЕЧЧИНУ

ЛОНДОН, 24. січня. — Спільна рада конгресу робітничих юній і управи Партії Праці постановила осудити політику мовчанки британського правительства і наїзду Франції на Німеччину.

Рада заявилась за передачею справи Лізі Народів і за тим, щоби Франція і Бельгія усунули свої війска з Рурщини, поки та справа не буде вирішена.

ФРАНЦІЯ ГРОЗИТЬ І ОБІЦЮЄ НІМЕЧЧИНІ

ПАРИЖ, 24. січня. — Французьке правительство вислало ультимат до німецького правительства, в якому домагається, щоб Німеччина покинула політику „безчинного опору" супроти Франції в окупованій Рурщині, і за се обіцює Німеччині дволітню мораторію (відложение речення сплати) на „военні відшкодования".

Кажуть, що Німеччина відкине французький ультимат і всякі предложения, поки французька армія буде в Рурщині.

ФРАНЦУЗИ СУДЯТЬ НІМЦІВ

ЕССЕН, Німеччина, 24. січня. — Французький военний суд в Майнц, засудив нині 6 німецьких промисловців на кару понад 300,000 франків за те, що не повинувались приказам французької окупаційної влади.

На американські гроші та сума виносить около $20,000.

ФРАНЦУЗИ ВЖЕ МАЮТЬ ГУБЕРНАТОРА ДЛЯ РУРЩИНИ

ПАРИЖ, 24. січня. — Тутешні газети повідомляють, що французька влада має іменувати генерала Вейганда губернатором рурської области.

ФРАНЦУЗИ ГРАБЛЯТЬ НАПАДЕНИЙ НАРІД

ЕССЕН, Німеччина, 24. січня. — Французькі окупанти в Рурщині забирають від седян і зі складів засоби поживи для війска.

ФРАНЦУЗИ НЕ КИДАЮТЬ ГАДКИ ПОДІЛУ НІМЕЧЧИНИ

ПАРИЖ, 24. січня. — Французькі політики далі продовжують свої приготовання для відірвання Ренщини і Рурщини від Німеччини та створення з них „независимої" „ренсько-рурської республики".

КІЛЬКО НІМЕЧЧИНА ЗАПЛАТИЛА АЛІЯНТАМ?

ЛОНДОН, 24. січня. — Обчисления „военних відшкодовань", які Німеччина яке досі заплатила Франції і другим аліянтам до падолиста м. р., виказують, що вона в грошах і в матеріялах до того часу заплатила 2,400,000,000 доларів, то значить більше як двісі стільки що Франція заплатила Німеччині в 1871 році.

До сього ще треба причислити німецькі страти в територіях і в капіталі, який Німці в ті території вложили, то ціді Німці далеко ще більше заплатили аліянтам аніж суми виказують.

НІМЕЦЬКІ МОНАРХІСТИ ОРГАНІЗУЮТЬ СВОЮ АРМІЮ

БЕРЛІН, 24. січня. — Реакційні елементи по цілій Німеччині використовують теперішне положение в долині Рур для своєї агітації.

В Кіль говорив граф Вестарп, котрий заявив, що німецькі монархісти мусять продовжати агітацію, поки ключ сторожі над Рином не буде мати того значіння, що мав за цісаря Вільгельма II.

Монархісти в Гамбургу і в Бремен зачали явну агітацію серед німецьких хлопців, щоби вступали до військової зіги.

Такасама агітація ведеться теж в Баварії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодинокоє число три цента.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сітї і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода" : 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ВИЛСОНОВИХ 14 ПОЙНТІВ.

На підставі Вилсонових 14 пойнтів Америка воювала проти Німеччини й Австро-Угорщини; вона їх побила; ділила і мирила.

На підставі тих 14 пойнтів Америка віддала Франції владу в Европі і сі завела там свою хвилеву диктатуру, з якої виростає щораз більша анархія і руїна. А потім правительство Америки вмило собі від всього руки.

Першою жертвою тих славних 14 пойнтів впала українська Східна Галичина, коли Франція віддала ті 4,000,000 населення під окупацію його тяжчайшому ворогови — Польщі.

Тепер прийшла черга на другу жертву. Впало жертвою 4,000,000 Німців в Україні, яких напала Франція.

Американське правительство немовби і не знало, що се жертви побіди Америки і її мира, — її 14 пойнтів.

Нічого не бачить; нічого не знає і мовчить.

Обзиваються лиш часописі і независимі визначні особи.

Недавно виступив рішучо проти нападу Франції на німецький цивільний нарід і проти американської мовчанки сенатор Вилієм Е. Бора з Айдаго. Він сказав, що американські жовніри і гроші побідили Німеччину і зробили її безборонною, а коли тепер на ту безборонну Німеччину нападає Франція, то Америка зобовязана стати в обороні нападеного, котрого вона зломила й розоружила.

Тесаме пише нюйоркський дневник „Ворлд", котрий заявляє, що Америка, яка своєю армією створила ті відносини, з яких ми тепер свідком, то вона має ІСТОРИЧНІ ЗОБОВЯЗАННЯ запобігтя подіям, які повстали наслідком тих відносин.

Каже „Ворлд", що ті ІСТОРИЧНІ ЗОБОВЯЗАННЯ відносяться не тільки до Вилсона, але й до Гардинга і до кождого американського президента.

Побачимо, чи американське правительство пошане свої ІСТОРИЧНІ ЗОБОВЯЗАННЯ, а як пошанує їх у відношенню до Німеччини, так нашим обовязком буде спонукати його, щоб пошанувало їх також і щодо нашої Східної Галичини.

ВПИСУЙТЕ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

До Українського Народного Союза тепер належить 12,000 старших членів і 6,000 дітий.

Може неодин з членів У. Н. Союза нераз думав, чому дітий меньше як старших! Бо прецінь дітий є більше як старших! У 12,000 членів дітий буде більше як 12,000.

Неодин з членів записав усі свої діти в члени У. Н. Союза, а якби так всі зробили, то певно число дітий-членів У. Н. Союза перейшло би 12,000.

Чому-ж так не є? Чому дітий належить до У. Н. Союза меньше ніж старших? Чому їх число виносить ледви половину числа старших членів?

На сі питання члени У. Н. Союза будуть старатись самі найти відповідь. Богато причин вони знають, бо ходять на мітинги відділів У. Н. Союза, де обговорюється справу членства старшого і молодшого.

Але гадаємо, що всі з нами згодяться, що головною причиною так малого числа дітий-членів У. Н. Союза наша байдужність. Та стара наша байдужність дуже богато Українцям вже нашкодила в минувшині і ще й тепер шкодить.

Отже слід напереді з нею справитись. Слід з нею скінчувати і не ставитись до жадної з громадських (ані також і приватних) справ байдужно, але з повним заінтересованем.

От наприклад покиньмо нашу недоброї слави байдужність у справі числа дітий-членів У. Н. Союза, а займімся сею справою з повним заінтересованем і дбайливостю.

Застановімся добре, дби сей стан змінити.

Се є всилі старших членів У. Н. Союза.

Як вони впишуть всі свої діти, то вже буде успіх великий. Вже число членів-дітий перевисшить батьків.

Сю справу слід піднести й обговорити на мітингах.

Вкладка за датину невеличка — всього кводер місячно. Дай Боже, щоб усі діти жили і батьки не потребували запомог. Але пригоди у світі всюди бувають. І поміч така тоді буває конечна. Се вже зрозуміли Американці і всі свої діти обезпечують.

А впрочім, як організація зросте в силу, то й діти будуть мати користи.

Покищо вони мають ту користь, що приучуються змалку належати до організацій, отже втягаються до громадського життя, і то до громадського життя українського, яке і так для них тут щораз більше стається чуже. Батьки Українці на се повинні звернути найбільшу увагу, щоби своїх дітий вже змалку притягати до організацій українських. Нехай се буде те звено, що їх буде лучити з рідним народом.

Пригадуємо батькам, що можуть вписати дітий у віці від 1 року до 18 літ.

Тепер якраз нагода, бо як старших так і дітий У. Н. Союз приймає в члени ще два місяці без вступного. Отже є нагода справу зробити як найбільше актуальною і приєднати дійсно значнійше число молодих членів до У. Н. Союза.

Молоді члени, як вибудуть в організації свій молодечий вік, тоді вже яко Союзовці перехоядть до старших членів без жадних вступних оплат і турбот.

Се виховає їх на Союзовців і на українських патріотів.

Тож берімся до діла з постановою, щоб не лише число старших членів але й число молодших членів значно побільшилося в 1923-ому році.

НАЛЯКАНІ КРУКИ.

Небувала „большевицька змова" у Львові.—Таємничий совітський декрет. — Неспокійна ніч львівської поліції.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Налякани крук і куща боїться. Так боїться налякана на смерть польська влада у Східній Галичині кождої дрібниці, бо кождої дурниці. Досить одного слова, одного клаптика паперу, щоби з того повставала авантура; щоб поставити на ноги цілу поліцію східногалицької столиці. А що це не перешкадзало, тому доказом можуть послужити голосні поділ, які одної минулої ночі оноді відбулись у Львові.

Совітський декрет.

Під час минулих польських свят один з білетерів львівського Малого театру під час представлення знайшов коло гардероби лист, заадресований по московськи до відомого у Львові залізничного радника Мечислава Штернбаха (Полька). Заглянувши з цікавости до коверти, білетер знайшов у ній **друкований по московськи декрет,** заосмотрений печаткою. У декрети каліграфічно була виписана номінація „товариша" Штернбаха на директора колії у Львові з місячною платнею в 1,750.000 большевицьких рублів.

Декрет носив найсвіжійшу дату, й тому білетер „догадався", що справа мусить бути дуже небезпечна. Ледве дочекавшись кінця представлення, він побіг зі знайденим „цінним" документом на інспекцію поліції.

Львівські Пінкертони.

На поліції документ дуже цільно оглянуто й сконстатовано, що у **Львові твориться большевицький уряд,** загрожуючий цілости „паньства". Негайно розпочато велике слідство, котре взяв у свої руки комісар Хомраньскі. Він пустив у рух цілий поліційний апарат, який у ту хвилю мав під руками, а власне **6 агентів і 20 постерунковых.**

Першим ділом обсаджено постерунковими каменицю, в якій живе Штернбах, а рівночасно обсаджено також будинок Малого театру, з якого публика вже встигла розійтися.

„Підозрілі особи".

Через кілька хвилин по обсадженню будинку Малого театру почали прибули дві особи й вилєгітимувались листом театрального дирігента Левіцького, де стояло, щоб їх впущено до театру й помагано ім у розшуканню загубленого листа.

Підозрілі особи пішли до гардероби, але шукали марно, бо загублений лист вже був у руках поліції. Нічого не знайшовши, вони вийшли з театру й зникли.

Про цю подію довідався комісар Хомраньскі. Він приказав до театру, накричав на постерунковых, звелів описати йому приємети підозрілих осіб, перевів ревізію у дирігента Левіцького, а також у директора театру Чарновського. Останній телефоничо заалярмував віцепрезидента міста д-ра Шталя (президент Найман є хорий).

Зробився рух на цілій лінії. Телефони деренчать, постерунки позатягнено в різних місцях, агенти й шпіки ганяють по місту...

Певний слід.

Допити й ревізії в будинку Малого театру привели поліцію до потрясаючого результату:

Підозрілими особами, які приходили до театру шукати за загубленим листом, були не хто инші, як... директор відділу у львівській дирекції залізниць старший радник Густав Флях і його син доктор Флях!

Поліція зразу отетеріла перед таким результатом, але потім набралася духу й подалась до приватного помешкання двох високих достойників. Виявилось, що обидва Фляхи мешкають у тій самій каменици, де мешкає й радник Штернбах. Цей факт свідчив з певністю, що поліція напала на головний штаб большевицького уряду.

„Юж ест!"

Коло 7-ої години рано комісарі Хомраньскі зі своїм штабом приступив до стислої ревізії в помешканню Штернбаха. Шукали в ліжках, шукали й під ліжками.

Аж тут один з агентів, що стояли в передпокою, з радістю скрикнув:

— „Юж ест!"...

Виявилось, що то зайшов до Штернбаха надрадник Флях, щоб разом з ним пійти до бюра на службу.

Таким чином, усі члени большевицького уряду були в руках у поліції.

Жарт молодого доктора.

Але тут виявились річі, які привели поліцію в дуже великий конфуз.

Справа малася так. Роблячи порядок у своїм бюрку, директор Флях знайшов там три блянки з українських часів. Були то касові тальони. Син директора Фляха взяв ті блянки й, бажаючи пожартувати над Штернбахом, написав на одній з них згаданий „декрет". Тимчасом лист згубився в театрі. Не бажаючи, щоб він дістався до чужих рук, обидва Фляхи пішли його шукати, але тут, як відомо, пильний білетер їх випередив.

Як поліція не розріжнила між українським касовим тальоном і московським декретом, як вона не помітила українського тризуба на горі тальону, як вона, нарешті, не побачила різниці між друкованим українським і писаним московським текстом — це все її таємниця.

Для замішаних у цій авантурі високих польських достойників справа скінчилася ніяк. Їх тільки потрівожено з їх праведного сну — і то не серед сальної ночі, а вже коли розвиднилося. Дальших лихих наслідків справа в кождім разі для них не матиме.

Але що було-б, коли-б цей сміхотворний „декрет" був написаний на імя якогонебудь У. країнця? Що було-б, коли-б усі замішані в цій авантурі особи були Українці? Напевне, справа тоді не скінчилася-б так невинно й гумористично!...

Ціла-ж ця історійка служить добрим показчиком того, в якій атмосфері хронічного переляку живе польська влада у Східній Галичині.

Налякані круки бояться своєї власної тіни!

Берлін, 9. січня.

Радянин.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ

(Через „Свободу")

Посиф Буката з Cleveland, O., колядa $49.80
Колядували шкільні діти з тов. Анна Гавнич, Катря Дутковська, Марія Ніжник, Анна Дутковська, Ольга Крайло, Аґіна Ковалець, Марія Марко, Анна Палазик, Розалія Щур і Вол. Буката.
Бр. сх. о. Ніколая з Astoria, N. Y., колядa, прислав Амт. Камінний $13.75
Н. Довгачук, Boston, Mass. .. $1.25

РАЗОМ $84.80

Попередно оголошено $237.76

ДОСІ ЗІБРАНО $302.56

Др. Володимир Сіменович.

В СПРАВІ НАШОЇ ДЕРЖАВНОСТИ.

III.

Державний податок.

Весь нарід так в границях нашої рідної землі, як і поза її границями повинен, як хоче добитись волі, свободи і незалежности, добровільно оподаткуватись на користь своєї Держави, на користь свого Правительства. І то не поодинокі члени нашої української суспільности, — це повинен зробити весь загал від найменьшої дитини до найстаршого членя народу.

Ми американські Українці зробили в сім напрямі малий початок. Наші представителі зїхалися в Филаделфії і установили, наложили, добровільний мінімальний податок на всіх, меньше-більше дорослих Українців, в сумі 25 центів на місяць.

Однак ми думаємо, що цего замало. Не в сумі грош, але в розложенню податку. Нашому Правительству і Народови, не повинно ходити тільки о саму підмогу грошеву, але ще оплив ше о ідею: щоб кожда одиниця українська переняласъ духом нашої державности, духом Української Держави, духом незалежности. А це може тоді статись, коли всі Українці без ріжниці віку і пола зєднаються під якимось кличем, а клич державного податку до тої цїли надається як не може лїпше.

Державний податок повинен бути такий, щоб кождий Українець, кождий член нашої Держави, чув, що він дає на Державу, що він платить. Приказано не брати чужих зарібків, — він не брав. Приказано не брати чужих грошей, — він не брав. Що наше Правительство має своїх заступників на Земли Галицькій, котрі його слухають, цего найкращим доказом є, що в краю нашім люди ідуть за приказами нашого Правительства. — Може бути Канада державою з дійсним правительством в Лондоні; можуть бути Бурі в Африці державою з правительством в Англії, то чому не може бути Галичина державою з правительством у Відні, підчас хвилевої боротьби?

І не тільки нарід український на рідній землі узнає і повинуєсь своєму правительству, але весь загал українського народу, деб він не був розсіяний, в Америці, в Канаді, в Німеччині, в Чехословаччині, в Бразилії, в Аргентині, і Бог зна де, повинуєсь, признає і підмогає Правительство Західної Української Народньої Республики.

А коли таки доконче комусь захочеться мати признанне світа на нашу державність, то ми й це маємо. Світова Ліга Народів приняла відпоручників нашого Правительства яко правних представників нашої Держави. Якби ми на це не мали світового права (не згадую уже про природне) то нас світ не приняв би, нас бе Ліга Народів не призналa була за державу, яка хвилево остає під військовою окупацією другої держави. Це ми повинні собі затямити добре.

Чим рїжниться наше правительство від правительств признаних світовими державами?

Перше: Наше правительство рїжниться тим, що мешкає, править, поза границями свого краю. Розуміється — тимчасово.

Друге: Тим, що там ті правительства можуть правно накладати податки і їх вразі потреби екзекувати — силою стягати, а наше правительство сего робити не вспіло. Але за те, **ми самі** свідомі громадяни і горожани нашого Правительства і тим більше повинні самі сей податок на себе наложити, його добровільно, з власної охоти, піддержати і зложити.

Третє: Тим, що інші правительства мають свої буджети, мають гроші, якими вони можуть розпоряджати і покривати всї потрібні видатки на всї державні цїли. Наше правительство, до цего часу не має таких грошей. Але повинно і мусить мати!

Як перевести успішно фінансову справу нашого Правительства?

Щоби правительство якогось народу мало силу, повагу і значінне, серед свого народу, — одним словом мало престіж, — воно повинно і мусить мати гроші і фінанси, щоби могло свої і державні податки покрити. А кали наше правительство буде мати свій буджет і гроші, — сила його, значінне та повага зросте безмірно. Тоді і свої вороги скорше признають його дійсним Правительством.

ЖИДИ І ПРЕЗИДЕНТ ВОЙЦЕХОВСКІ

В розмові співробітника варшавського сіоністичного „Моменту" заявив провідник східно-галицьких сіоністичних послів д-р Л. Райх ось що: „З тяжким серцем відзивали Жиди свої голоси на кайдидата, поставленого лівицею. П. Войцеховскі не захоплювався цілком обективно супроти Жидів тоді, коли був міністром внутрішних справ. Пригадую собі, що коли я інтервеніював у п. Войцеховского в одній справі по його повороті з Парижа і підчас розмови торкнувся проблеми релігійного трактату про національні меншости, мін. Войцеховскі відповів, що Польща ніколи не признає цього трактату, бо польські делегати на конференцію підписали трактат про національні меншости не цілком добровільно. Та все-ж одній трактат опубліковано в Польщі, він теж є правдою підставою демократичної влади. Тому вірімо, що през. Войцеховскі справді зрозуміє сучасне положення та зміни, які з того часу відбулися майже у всіх ділянках політичного й державного життя. З окрема по останніх трагічних подіях він мусітиме прийти до переконання, що підкопування законів в життя атмосфери ненависти, проти цеї, чи иншої частини населення мусить шкодити всій державі. Ми голосували спільно з цілою соймовою лівицею бо були того погляду, що дбає про нову боротьбу проти реакції, яка всіх засобів уживе, щоб вибрати свого кандидата національного шовінізму. Надіємося, що наша поміч дана лівиці при виборі її кандидата на найвищий пост. Річпосполитої ясно вимагає їй, що необхідно треба признати повну рівноправність для жидівського населення".

Василь Атаманюк.

БІЖЕНКА.

Костур у руках, за спиною торбина—
Пікутильга бабуся старенька край ти-
[на:
Спішила в болоті, сорочка зчорніла
От-от що держиться втомленого тіла
Зневажена, зморена—жалко дивиться,
Нікому незнана чужа чуженина!"
Вівінув зруйнована, вигнана з хати
Шматок їде хліба в чужині прохати
А там десь далеко на рідній Волині
Є в неї хатина, садок при хатині,
Там в мирі з сімєю вона зрожувала,
Аж доки війна і ту світ не погнала.

І вовго тинялась вона на чужині:
У дайках по людях за кришої днини,
А тим — і робити, і сили не стало,
Журба та недоля заборони забрали.
Синок був із нею, найменший, дитина,
Єдина потіха, розрада єдина,
Та й той, як цочалась борня за Вкраїну
Потяг із народом в цьасливу годину
[миняти
Та й в слободи-нищком подалась
[ніжити
І скатерку...мамі од бабки досталась
Хустину, що дівкою ще в ній пишалась
І свій полотенця, що сину ховала
На цьабону сорочку,—усе промінала.
Осталось мало, лиш торба порожня
Та думка про сина, про рідних — три-
[вожна!
Усі розбрелися, куди і—не знати—
В чужині з торбами одній доживати
А там десь далеко на рідній Волині
Була в неї хата, сім'я, а в родині
Був спокій і щастя, і доля вітала,
Та все війна люта розбила, забрала

НОВІ АРЕШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Підчас латинських Різдвяних свят переведено ряді ревізій і арештовань в домах учеників перемиської української гімназії. І так дня 26. грудня переведено ряді ревізій і арештувань в домах учеників перемиської української гімназії. І так дня 26 грудня переведено ревізію і арештовано уч. VIII. кл. Олександра Вербинця в Берегах дольніх та відвезено до Львова під §58. к з. Дня 28. переведено ревізію і арештовано уч. VIII кл. гімн. Пясецького в Стефкові, під тимже замітом. Крім того переведено цілий ряд ревізій і арештувань, про які не маємо, покищо, точних звідомлень. Ревізії не дали ніякого позитивного успіху.

Василь Атаманюк.

ПРОЩАННЯ.

Із сліз усіх, що людська мора знає,
Із почувань, що серце одчуває,
Одно слізце розранить душу вкрай:
Прощай!
Оттут тобі найкращі хвилі плили,
Найбільші тут тобі квітки, горби,
[могили,
І тут щастя твоє, а ту — край:
Прощай!
Ти йдеш в невідоме й незнане,
Чуже тобі, а тут кохане
На вік кидаєш, може, — знай:
Прощай!
Чого-ж в душі так тужні тони
Звенять, немов на похороні,
Здається, плаче небо, гай:
Прощай!
Я знаю, друже, чом рвидеш,
Себе частину тут кидаєш,
Звідсіль до тебе кличе май:
Прощай!
Частину хвиль в житті твоїному
Зустріть тобі на місці цьому,
Застанть тут, ти-ж своїми май —
Прощай!
Тому, як прийде час розстання,
Згрузи душевні всі рвидання,
Нас своїм гробом не рвидай —
Прощай!

БЕЗ ВСТУПНОГО
ДО У. Н. СОЮЗА
В СІЧНІ І ЛЮТІМ
ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА БЕЗ ОПЛАТИ ВСТУПНОГО.
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ. — ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ ДІТИ.

НАУКА МОВИ НА СЛОВАХ А НА ДІЛАХ.

(ЩЕ ОДНО СЛОВО ДО КОЛИСЬ СПІРНОГО ПИТАННЯ.)

Кацапська „Правда" з Філядельфії, в своїм 4. числі з с. р. зробила велике відкриттє. Пише вона:

„Великое движеніе къ русскому литературному язы-„ку замѣтно и въ Галичинѣ. Тамъ и помимо сильной аги-„тации со стороны бывшихъ австрійскихъ выхованцевъ-„украинцевъ, — не только интелигенція, но даже селяне „говорятъ между собою на русскомъ книжномъ языку. „Даже тѣ старыи довольно хорошіи малорусскіи пѣсни, „якіи въ часахъ, коли я былъ студентомъ, охотно спѣва-„ла молодежъ, — уступаютъ тамъ мѣсто новымъ рус-„скимъ пѣснямъ — такимъ, якіи спѣвае вся Россія.

„Въ томъ, що съ часомъ тѣ части русского народа, „якіи подъ вліяніемъ сусѣдныхъ народовъ и окружаю-„чихъ ихъ обстоятельствъ, говорятъ на разныхъ русскихъ „нарѣчіяхъ, говорахъ и подговорахъ — съ часомъ бу-„дутъ говорити на одномъ русскомъ книжномъ языкѣ, — двохъ мнѣній не може быти."

Автор сього памятного писанечка сховався під буквы В. І—К. Які там буквы стоять межи тим І, й К., я й не берусь здадувати. Автор хотів остати незвісним, найже й лишиться таким, хоча велика шкода, що його імя не може бути звісне. На всякий случай, се мусить бути людина з „высшою освітою", бо пригадує своїм читачам, що й він колись був студентом, як той швець, що вернувся домів на празник і говорив до гостий: „Ви, людоньки, не дивіться, що я швець; говоріть зі мною, як з простим чоловіком."

Шкода, кажу, що автор не подав свого імени, бо американська Русь могласи йому поставити памятник яко найбільшому свому відкривцеви.

* * *

В чім лежить відкритте „вченого" з кацапської „Правди"?

Каже він, що в Галичині послідними часами не лишенъ інтелігенція, але й селяни починають говорити московською книжною мовою, і висказуе він непохитну надію, що в короткім часі сею мовою буде говорити вся Галичина.

Чи справді таке диво можливе? Чи справді требаби нам нанимати, сейчас чим скорше бігти в московський хайдер вчитися московської літературної мови, щоби на случай свого приїзду в Галичину можна розмовитися з галицькою інтелігенцією та галицькими селянами?

Щоби відповісти на сі питання, приглянімося близче писанині „Правди", а найдемо в ній ясну відповідь на сі питання.

Наведеної в горі писанини за український язык вважати не можна, бо там в кождім слові є промах проти української мови. З перехвалки автора для московської літературної мови можна вносити, що автор хотів написати свої думки московською мовою. Так він і повинен би зробити, коли він показує, що галицькі селяни вже навчилися і говорять по московськи. Коли він захвалює других за вживанне московської мови, то річ природна, що він, кацапський вчений, котрий колись студентом був, ту мову знае хоч куди краще як селянин.

Щож вийшло?

Автор наробив в своїй писанині просто страшні похибки проти московської літературної мови. Він не лишенъ пише з українського „Галичина", а не „Галиція" як се з польського вживае московська мова; але він вживае слова „вихованецъ" місто московського „воспытанникъ"; українського „селяне" місто московського „крестьяне"; ніби-українського „якіи" місто московського „какія"; українського „коли" місто московського „когда"; українського „співае" місто московського „поетъ"; українського „съ часомъ" місто московського „со временемъ"; українського „сусѣдныхъ" місто московського „сосѣдныхъ"; українського „говорити" місто московського „говорить"; у-країнського „двохъ" місто московського (і польського) „двухъ"; місто українського „бути" або московського „быть" він пише якесь татарське „быти", і т. д. і т. д. Просто без кінця.

В трох, зовсім не довгих реченях сей знаток „русского литературного язика", котрий других намавляе вживати сеї мови наробив до трийцять похибок проти московської літературної мови. Перестічно десять похибок проти мови, яку він вважае святою для всякого „істінно-русского человека" прикрашує мову сього апостола московської мови.

Серед промахів письменника з „Правди" декотрі були очевидячки достроені до читачів сеї газети, думаючих по українськи. Тому він і вживае фрази „на русскомъ книжномъ языку", хоча під сим Москаль розуміви не літературну мову, котру мав на думці автор, але навчену по папужому мову з книжки. Тому він і вживае українського слова „селяне", а не московського „крестьяне", боячися, щоби його читачі, думаючі по укріньски, не розуміли під сим словом „Христіян". Наконець, до читачів також достроюється автор, коли пише з українського „якіи", а не по московськи „какія", боячися видно згогидити московську мову мерзькими пригадками.

Коли автор понаписував свої похибки свідомо, то тим він доказав, що до українського селянина не можна промовляти тою самою літературною мовою, що до московського, бо Москаль буде під тими самими словами розуміти одно, а Українець друге. Коликж автор написав три речення, а в них несвідомо, мимо найкращої волі й мимо своїх студій, наробив трийцять похибок, то сим він дав доказ, що не лишенъ українські селяни ніколи не будуть говорити тою самою мовою, що Москалі, але й українські інтелігентні перекінчики сеї мови місто матірної ніколи вживати не стануть. Коликж вони таки спробували робити насильство над собою, то з сього вийде така страшна українсько-московська мішанина, що з неї будуть сміятися і Українці і Москалі, і навіть кінь з того сміявбися, дивлячися, як галицькі кацапенята цвенькають по московськи з такою плинністю, з якою французька корова говорить по еспаньски.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ:---

ХВИЛЯ ЗОВЕ НАС СПОВНИТИ І ТЕПЕР НАШ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВЯЗОК ДЛЯ НАШОГО СТАРОГО КРАЮ, ЩО ВЕДЕ ТЯЖКУ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦЇЇ!

ТОЖ ЗБЕРІМСЯ СЕЙЧАС НА РАДУ ТА ПОСТАНОВІМ ТАКУ ПОМІЧ, ЯКУ ТІЛЬКИ МОЖЕМО ДАТИ, АБИ ДО 12-ОГО ЛЮТОГО, 1923, ДОВЕРШИТИ 30,000-ИЙ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

ЄСІ ВРАЗ, ВСЕ ВПЕРЕД, В ЄДНОСТИ ПОБІДИМО!

ДЕФИНІТИВНЕ СПОРІДНЕННЄ

ЧИСТОТА І ПОВНЕ ПОЖИВИ МОЛОКО СУТЬ НЕ РОЗСТАЙНІ. ТОМУ СЕ Є, ЩО БОРДЕНА РІД „А" МОЛОКО З ЙОГО СПЕЦІЯЛЬНИМ НАГЛЯДОМ ВИРОБУ, ОХОЛОДЖУВАННЯ І НАЛИВАННЯ Є МОЛОКО ЯКЕ ВИ ПОВИННІ УЖИВАТИ РЕГУЛЯРНО

BORDEN'S

Farm Products Co. Inc.

Bergen 1127

НЕДОГОДОВАНІ ДІТИ

(З Уряду Публичного Здоровля).

Коли дитина змалку добре не відгодована, так часто буває, що вона й у пізнім віці фізично не розвинеться так як треба, не має сили і здатности до праці, часто слабуе а то й легко може набавитися всякої тяжкої недуги, особливо сухіт. На жаль батьки хоч і годують дитину, часто не звертають ніякої уваги на те, чи вона справді добре й правильно розвиваеться і росте. Лікарями стверджено, що двайцять процент усіх дітий в американських школах терпить від „недогодованя".

Пізнати його не трудно. Коли дитина не важить тільки, скільки в своїм віці повинна важити або коли не набирае ваги в такій мірі як повинна, так мліже певно можна догадуватись, що причиною є „недогодованне". У віці від шести до десяти літ здорова дитина набирае щорічно по чотири або й пять фунтів ваги, тоді як „недогодована" зиськуе тільки один або два фунти або й нічого. Теж саме помітно в старших дітий, поміж дванайцятим і шіснайцятим роком життя; коли здоровій дитині прибуваe що року по шість, сім, вісім, девять а то й десять фунтів, в тім самім віці слаба й добре не відживлена дитина не набере більш ваги як два —три фунти в рік.

Зрештою не всі діти, які терплять від недогодования, так само виглядають і не у всіх слабість однаково проявляеться. Буває, що дитина блідa, слабовита, скоро мучиться, не маe охоти ні до забави ні до праці. Та власне, коли дитина в школі кепсько учиться, батьки не повинні відразу сварити її за лінивство ні журитись її „слабою головою", а перше всего переконатись, чи причиною не є саме „недогодованне". Та буваe й навпаки: що така дитина саме дуже захоплюеться роботою чи забавою, нервна, химерна, непосидюща і неспокійна. Дуже часто вона не маe апетиту до їжі і кепсько спить.

Причини такого злого відживленя бувають різні. Найважніші такі:

1. Дитина не дістае стільки їсти, скільки її організм вимагае.

2. Дістаe досить, та не таку їжу, якої її організм потребуе, щоб рости і розвиватись; не молоко, городовину та кашу, а всякі цукорки та солодкі ласощі, якими тільки псуе собі апетит.

3. Їсть неправильно, що й коли попадеться.

4. Їсть скоро і недбало, не пережовуючи харчів так, щоб легко могла їх стравити.

5. Пе чай і каву замість молока і води.

6. Мало спить і не висипляеться. До десятого року дитина в осьмій годині повинна бути в ліжку і спати при відкритих вікнах.

7. Слабуе від постійної нестравности.

8. Занадто й за часто хвилюеться та роздразнюеться (напримір в музіе").

9. За богато, за довго, надто напружено бавиться.

10. Понад силу працюе або вчиться.

11. Причиною можуть бути зопсуті зуби або розширені желези („тонсилс").

12. Врешті причиною може бути малярія в тих сторонах, де вона буваe.

У всякім випадку таке „недогодованне" легко пізнати, саме по вазі. В десяти-літнього хлопця чи дівчини правильний зріст і відповідна вага є так само признаком здоровля як і в немовляти. І так само як немовлят, батьки повинні важити і старших дітий. Також в школі учитель повинні хоч раз на місяць важити та записувати вагу всіх дітей. Коли покажеться, що яка дитина не додаваже на свій вік або правильно не набираe ваги або чого доброго ще й тратить, так се певний знак, що вона кепсько відживлена. Причину того може найти тільки добрий лікар. Можливо, що причиною є яка слабість (малярія, зопсуті зуби, і т. п.) яку він мусить вилічити. Коли-ж ні, так причиною мусить бути цілий спосіб життя дитини, який треба негайно перемінити. Та знов тільки добрий лікар, прослідивши добре цілий стан її організму, може приписати її відповідний харч та час на сон, забаву і науку.

ЗАХОДОМ ОКРУГА 1-шого СІЧОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ відбудесь

ДНЯ 28 СІЧНЯ, Т. Є В НЕДІЛЮ

о годині першій (впрост з церкви), в домі Укр. Американських Горожан під ч. 849 Н. Франклін стр.

ВЕЛИЧАВЕ ВІЧЕ

на котре всіх Українців(нок) запрошуеєсь.

На вічу будуть промовляти прибувші з краю бесідники, котрі роскажуть нам про злидні наших братів в старім краю а котрих вони були свідками, проте хто прийде то не пожалуе. В дома нехай лишуться хруні і зрадники бо для сих на вічу, котре устроюють Січовики, нема місця.

16,22 **Січова старшина.**

НА ЯКІ АДРЕСИ ПОСИЛАТИ ЖЕРТВИ ДО ЕВРОПИ?

На запити в сій справі відповідаемо Українцям американським і канадійським, що жертви на поміч українським жертвам війни в Европі, а також українським жовнірам, студентам, збіглим, голодуючим, на українські школи і т. п. слід посилати на такі адреси:

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ:

Для українських жовнірів на адресу: **Dr. Stepan Smal-Stocky, Hotel Imperial, Prague, Czechoslovakia.**

Для українських студентів, що вчаться в українському університеті в Празі, також на тусаму адресу х-ра Стоцького, або на адресу: **Ukrainska Banka, conto: Ukrainska Akademicka Hromada v C. S. R., Prague, Czechoslovakia.**

Для збіглих з України і Галичини: **Ukrainsky Hromadsky Komitet, Serikova 4, Prague III, Czechoslovakia.**

В АВСТРІЇ:

Для українських збіглів з Галичини: **Ukrainischer Hilfsausschuss, Strozzigasse 32, T. 12, Wien VIII, Austria.**

Для українських студентів: **Ukrainischer Studenten Verein Sitsch, Theresiengasse 13, Wien XVIII, Austria.**

В НІМЕЧЧИНІ:

Для українських студентів: **Verein Ukrainischer Studenten in Deutschland, Berlin-Charlottenburg, Goethestrasse 67a, Germany.**

В ГАЛИЧИНІ:

Для товариств:

Комітет допомоги голодуючій молодіжі;

Фонд українських інвалідів;

Український Фонд военних вдовиць і сиріт;

Крайове Товариство охорони дітий і опіки над молодіжю;

на адресу: **Zemelnyj Bank Hipotecznyj, Pidwale 7, Lemberg, East Galicia.**

На українські приватні школи: **Ukrainische Volksgemeine Genossenschaft, Rynok 10, Lemberg, East Galicia.**

При пересилці грошей (долярових дрефтами) треба все посилати листи і в них написати, на яку ціль призначена жертва.

* * *

Сей виказ містити-мемо від часу до часу у „Свободі".

Наших земляків в Европі просимо подати нам зміни або доповнення в сих адресах.

ПОЗІР! СКАЛАТ І ОКОЛИЦЯ!

Сими днями надійшла просьба о допомогу будови Народного Дому в Скалаті. Тому прошу всіх Українців з міста і околиць зійтись в неділю, дня 28. січня о годині 2.30 пополудни до Укр. Нар. Дому, 217 E. 6th St., New York на короткі збори. Філядельфія і околиці! Організуйте окремий Комітет або пишіть по інформації на помищену адресу: Михаіл Марків, 160 E. 3rd St., New York. 22-23

Богдан Лепкий.

ГУСЙ.

Збудили його рано, разом зі сходом сонця. Від матері дістав спорий шматок хліба, на плечі закинув вереньку і пігнав гуси. Не багато їх було. Стара глива гуска і двоє маленьких, зелених гусенят. На його щастя цього року не вилізло більше. Глива була дуже поважна і спокійна, словом, — чесна гуска. За те гусята не вдались у свою маму. То ставали то верталися домів, то сходили з дороги. Вона гнівалася на них, сичала, а навіть лопотала крильми. Гриньуньо не мішався до них. У загалі він не знав, на що його так рано будять і на таке зимно висилають у поле, коли те, глива й без нього потрафила би піти, понасти себе і гусят і вернути до хати.

— Правда глива? — спитав зовсім поважно. Але глива мовчала.

— Правда глива? — повторив голосніше і цвігнув її батіжком. Глива злопотіла крильми, покрутила своєю довгою шиєю і закричала: Ге, ге, ге!

— А видиш, дурна гуска! — відповів Гриньуньо і вже не питався більше, бо хотів спати. Він умів йти і спати. Замикав очі, підтягав вереньку аж на голову і уявляв собі, що спить. Ноги тимчасом дріботали по зимнім, весняним болоті і носили його над брід. Тут він підводив повіки і будився. Був певний що заснався і спати не хоче.

Бродом називали річку, що в тім місці заледви сягала по бруднім, болотнистім ложу. Береги мала на метер високі, вкриті муравою. За бродом було лишень кілька хат, що відскочили від села, а там ліс, поле і знову поле.

Глива з криком пустилася до броду, гусенята покотилися за нею. Гриньуньо став над берегом. Був малий що більший від гливої, подібний до великої груди землі; сірий, мовчазливий, неповоротливий. Лишень очі світилися йому, як два великі вуглі. Тай тільки його, що тії очі, очі тай живіт надутий, як тарабан.

Став він, тай подивився докола. Сіро було, сіро й непривітно. Весна якось спізнилася. По болотах ходили голодні збіжені бузьки, по корчах сумно відзивалися птахи. За скоро прилетіли. Гриньуневі жаль стало тих птахів і він хотів їм кинути хліба. Але не йшли до нього, тому їв сам.

Хліб був чорний, разовий, з муки, меленої на жорнах. Часто-густо між зуби попадався вістик, а навіть і камінець дрібний, але Гриньуньо не зважав на те. Навіть не погадав, що могло бути красний, питльований книш, або колач. Де йому про це думати! Колись давнійше приносили йому мамуня з гостини, або з міста булку, чи бублика. Але то колись. Тепер маленький Маруні приносять і то рідко. Чогрсь тепер білого хліба не видати, лише чорний, чим раз чорнійший.

Зів, який був останок кинув між гуси і сів на беріг. Але на берегу дуже дув вітер, тому зсунувся низше.

Тепер лишень у чоло йому було вітру, татуневу шапку підносило. Насунув її аж на очі, верескою обтулився, а ноги взяв під себе. Почув зимно, але це не тривало довго. Чи він землю зігрів, чи земля його, досить що якось робилося нем тепліше: в грудях, в руках. Про ноги він не дбав. Були вони у нього, як два приправлені патики. Тонкі, чорні, з великими, порозздзвлюваними пальцями, з грубою шкірою на підошвах подібні до пташиних нігтів, ніж до ніг людини. Ходив він ними так само добре по гострім камінню, як по шовковій траві, по горячім піску, як по холодним болоті, навіть стерня у живо не робила йому ніякого болю.

Скулився і думав. Думав про те, як довго він гонитиме гуси, як довго буде гонити. Хотів навіть числити, але вмів лишень до пять і не знав добре, чи вівторок приходить по середі, чи середа по вівторку. Тай що тут багато числити? Гонить від свят, а буде гонити доти, доки Маруня не підросте. А Маруня чогось ані руш не хоче рости. Мудра ніврокуу. Та все таки колись вона мусить підрости, а тоді він накине на неї вереньку, а сам піде до іньшої роботи. А може до школи хочу дитиме?.. Таки так; трохи буде яку иньшу роботу робити, а трохи буде ходити до школи... Що таке школа, — Гриньуньо не знав. Видів її лиш із верха, а в середині ніколи не був. З верха нічого собі. Привітненька. І дзвінок має. Боже милий! яка то десь розкіш дзвонити! Але йому про це думати? То лишень старшим школярям позволяють деколи пан навчитель дзвонити, тай то лиш тоді, як сторожа Стаха піклують із школи. В школі тій, як чути, часом бють, кажуть клячати, руки в гору держати. То Гриньені не дуже подобалось. На бійку він не був ласий. І без школи всі його били... Овва! Хай бють. Або то його болить? Колись боліло, а тепер ні. Лишень мамуня якосьтуть як збив поливану мишину, як штовхнув його в бік, то таки почув. І до нині чує...

Та най там. Підросте Маруня, тоді буде. Але коли вона підросте, коли то буде?

Тут Гриньуньо аж задумався не знав, чого йому страшно стало. Немов у перше почув те ідке, зимно, ту самоту тиху всю свою нужду. Та зараз і згадав собі: — Чого боятись? Та-ж то день! Ще трохи тай прийду до дому, мамуня насипле ту миску борщу і мятої бульби, потім спати, а завтра знов пожене гуси отут, на те саме місце, над брід. Глинпув і той брід прийшов йому так, якби його не мав ніколи видіти, ніколи. І Гриньеві стало жаль.

Та почуття жалю не тривало довго, уступило місце почуттю болю.

Гриньуня не раз боліло, але не так, як у ту хвилину. Його здавило під грудьми так, якби йому хто руку тамки всунув і вхопив, що там є, і держав, і давив. А тут його страх якийсь невідомий обхопив, страшенний страх. — Може болячка?

„Болячка" в уяві Гриньуня, то було щось найстрашнійше, що лишень може бути. Навіть смерти він не боявся.

Що смерть! Худа, як Стецева Палагна, з вищіреними зубами, з ясною косою. Ходить собі і косить. Прийде до чоловіка, шах, тай спокій. Він видів ту смерть під церквою на образі, а Стецева Палагна то таки недалеко від них мешкае. Нема чого боятися.

Але „болячка", о, то погане! Зелена як ропуха, з качачим писком, із котячими очима. Дуже погана. Одна Горпина вороб'кита вміе її виганяти з середини. — Лиши мене, — проситься болячка. Десяте твое покоління оминати буде, тільки лиши.

А Горпина своє: вилази та вилази! І часом вона вилізе, а часом ні. Є така що вилізе, а є така, що ні.

З їх Гилька то таки не хотіла, хоч який був, корець пшениці брав; а „вона" його взяла.

Гриньуньо тямить. То було тамтого року, на весну, в ореня. Захорував Гилько, покликали Горпину, поклали його на восліп посеред хати і — виходи! То дуже смішно було.

Гилько кричав, а Горпина його мисила, як тісто в діжі. Він видирався, його тримали, він іще дужше видирався, його ще дужше держали, Горпина ще гірше мисила, вже не руками, а ле колінами, а він іще гірше кричав. А далі, нерестав, посинів і захарчав. Тоді Гриньеві зробилося страшно. Він утік із хати в город і від той пори боїться „болячки".

А на завтра було по Гилькові...

Чи не болячка?

Він почув, що його його звязнять, руки і ноги трясуться, а голова ходором ходить. Дивиться він на річку, а там, де була річка, там тепер мурава, а мурава, там де річка, а потім на переміну, тай знов на переміну, тай знов, тай знов.

Що тут почати? А вжеж нічого, лиш займати гуси тай вертати до дому.

* * *

На силу доволікся до хати, а мати ну-ж до нього: А що ти, каже, сякий-такий сину, та так скоро гуси приганяеш! Та я з тебе вижену душу!

Але якось не треба було виганяти, сама вийшла. Та так, як би її було жаль того нужденного тіла, виходила звільна, помалу.

Конав Гриньуньо щось три дні. Приходили сусіди, приходили жінки, жалували, потішали, але не радили ніяк. — Таке йому від Бога прийшло, казали, тай „шлюс".

Баба Гордина казала, що болячка, аде виганяти не хотіла, бо за малий, тай нема як.

— От, коби Бог скорше забрав, бо завада в хаті. —

Та Бог не забірав.

— Таке мале, — говорили жінки, — а такої сили багато.

— То через неї, через маму... доповідали з тиха. То на неї кара.

Говорили, доповідали, а дальше врадили по кривого Федорка післати, що в крилосі співав і в Почаєві був і святі листи читав.

— Нехай, казали, прийде та прочитае лист божий та най бідна душа християнська не мучиться.

Прийшов Федорко, прочитав лист божий і душа християнська сконала.

На дворі як на те було тепло, журчав потік на броді, розвинулися верби коло броді, а хлопці поробили собі з них дудки і грали. А Гриньуньо не чув уже того трання.

* * *

Дійшло опісля до Гриньеві мами, що на неї недобрі люди говорили, що ніби то через її гріхи не міг покійний сконати; і її було дуже прикро. Таж вона його так любила! Одного його мала! А що вмер, — то така воля божа, а що гуси гонив, — то мусів, бо мусів. Хто мав за нього гонити?... Так то все... Де що на світі, все на маму, ах, усе на маму!

ROCHESTER, N. Y.
ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!
Заходом Народної Школи при
102 Joiner Street відбудеться
ПЕРШИЙ ДИТОЧИЙ
КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 28. СІЧНЯ 1923
в Литовській гали при Joseph Avenue.
Початок о 6-ій годині вечером.
На цей концерт запрошено Рочестерських Українців численно прибути, де побачите що наші діти можуть научитись в Америці в наших власних школах. Вступ 25 ц. Дохід на школу.
21-22 КОМІТЕТ.

Заходом Української Дітської Музичної Школи в Нью Йорку
— відбудеться —
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 28. СІЧНЯ 1923 Р.
в UNION SETTLEMENT HALL,
237 East 104th Street, New York
(Межи 2-ою а 3-ою авенію)
Музика під управою учителя
п. Ол. Гульми
Хор під управою п. Т. Онуфрика.
Вступ 75 цент. — для дітей вільний лише в товаристві старших.
Початок точно о годині 7.30 вечер.
Отсим запрошується весь загал з український з Нью Йорку і околиці, особливо родичів з дітьми. 20-22

BRIDGEPORT, CONN.
Українська громада при гр.-кат. церкві Покрови Пречистої Діви Марії в Бріджпорті, Конн.
— устроює —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 27. СІЧНЯ 1923
в Bohemian Hall, 500 Hallet Street.
Початок о годині 7-ій вечером.
Проситься всіх місцевих і позаміснців Українців щоби прибули на сей Великий Баль, бо пісні за плечима і може не буде вже спосібности разом сильно забавитись. Прибувайте численно і приводіть зі собою своїх знакомих і приятелів. Хотіл-бе на церкву, котра потребує великого поправи. За добру забаву і цікаві забавки як і добру перекуску ручить
21-22 КОМІТЕТ.

NEWARK, N. J.
Заходом Укр. Жіночого Запомогового Товариства, відограють
В СУБОТУ, 27. СІЧНЯ 1923
перший раз в Ньюарку, Н. Дж.
„БАБСЬКИЙ БУНТ"
в Робітничій Гали, 59 Beacon Street, Newark, N. J.
Початок в годині 7.30 вечером.
Вступ 50 центів.
Під управою артистки п-ні Юлії Шустаковської.
Підчас представлення і по представленню баль.
Буде пригравати оминкова оркестра Тов. Укр. Молодиці під молодим капельмайстром п. Романа Кузьмя.
Українська Громадо і околиця! Жіноче Запомогове Тов. в Ньюарку заложене не відавна, а цеглану роботу виповнило з великим українським запалом і патріотизмом. Тому ми просимо всіх щиро о численну участь на сем представленю, а тоді летюнко прибувшого вигнати далеко-далеко з рідної землі. Весь дохід призначений на „Бойкову в Галичині".
21-22 Комітет У. Ж. З. Т.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ,
217-219 E. 5th Street, New York
Українська Театральна Дружина в Нью Йорку, Ін.
відограє
ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ"
комедія в 4-ох. дія., складає Старицький та Лепицький
В СУБОТУ ДНЯ 27. СІЧНЯ
І В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28. СІЧНЯ
Початок в суботу о годині 8:15 вечер, а в неділю 7:30 вечер.
ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.
Вступ: $1.00, 75 і 50 цт.
Громадяне(ки)! Такого представлення ви ще давно не бачили, ще такої комедії, так і веселої. Заходіть громадою і приводіть своїх знакомих, котрі може давно не бачили заяців. Це представлення буде доставлене два дни, а суботу 27. лютого і в неділю, 28. лютого 1923. Запрашає сердечно всіх
22-23 Зар. Укр. Дружину.

УВАГА! НЮ ЙОРК! УВАГА!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА
ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКА ПОМІЧ
Ураджується
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 27. СІЧНЯ 1923
в LIBERTY HALL,
258-262 E. Houston St., New York
На баль буде пригравати першорядна музика.
Проситься український загал взяти численну участь на тім балю. На тім балю Т-во буде приймати нових членів без вступного. 22-3
Вхід лише проведений на добрій лад.
Початок о годині 8-ій вечер.
ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.
КОМІТЕТ.

ВЕСЕЛА БАНДУРА
Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення посилати до:
„SVOBODA"
63 Grand Street, Jersey City, N. J.

Клим Поліщук.

„ГЕТЬМАНСЬКА МОГИЛА"

Волинська легенда.

Безмежні простори. Навколо тиша. На далеких обріях маленькі кучерині хмарки, які нагадують білецьких баранчиків. Над похилими лавами золотого колосся стомлено дзвонять жайворонки. Повітря бринить глухо і, разом з тим,— гучно, що нагадує зітхання, волелюбського органу.

Волинь завжди чарувала мене. Тим більше чарувала вона мене тепер, коли я так довго не бачив її квітчастих ланів, так богато тужив за ними...

Підчи вузенькою полювою доріжкою, мені не хотілося ні думати, ні мріяти, ні спочивати. Моє серце, здавалося, цілком перестало битися, а душа була сповнена упоєнням великого спокою. Місто, де я знав стільки прикрощів,—десь там, в минулому, прожитому, далекому й непотрібному...

Мені самому було так гарно. Обіймав красу полів і не міг обняти її.

Пройшовши півтора гін, вийшов на широку „толоку", яка розвідітала диким романом та червоноголовими будяками, від „толоки" дихало пустелею, але повітря було якесь свіжіще, ніж там, між лавами спілого колосся. Недалеко від мене паслася сільська череда, коло якої ходив невеличкий хлопчина, як видно, підпасич. Трохи осторонь, на високій могилі, простелившись під себе свиту, сидів старий дід і грав на сопілці. В соломінім капелюху, зашмарований, сірій, майже рудій сорочці, широких вибійчаних штанах і стоптаних постолах, нагадував собою щось давне, старе, занедбане й забуте.

Побачивши мене, він відійняв від своїх уст сопілку і перестав грати. Я підійшов до нього і чемно заговорив:

— Ви справжній музика! Ви так чудово граете! Я слухав і не міг наслухатися!..

— А хто вас просив слухати? — кинув він суворо.

— Як то так, хто просив? — спитався я, змішаний його словами.

— А так!.. Я тільки для себе граю... — кинув знову понуро.

— Вибачайте!— сказав я йому. — Мені здається, що коли яка людина має якийсь хист, то його гріхом ховати від людий!...

Він не відповів нічого. Недухомий, як камяна подоба, сидів і глибоко замисленими очами дивився через мою голову в далечінь наче загіпнотизований.

Дивлячись на його засмалене сонцем, мідяного кольору лице, я все думав про те, як би так розпочати з ним розмову, коли тут він сам промовив, не переставши дивитися кудись у далечінь:

— Це я про Гетьманську могилу грав...

— Яку таку могилу? — спитався я його.

— Та-ж отсю саму, що сидимо на ній!— відповів.

—Що-ж це за могила?

— Стародавня... Розказують, що в ній гетьман Мазепа захован великі скарби.

— Що-ж, про це пісня така є чи що? — спитався я знову.

— Пісні не має, а тільки розказують... Через те я й грав, що слів не знаю... — відповів пастух.

Відповів і затих. Вичікуючи від нього дальших слів, я присів на зеленій спорич, яким обросла вся могила, і закурив цигарку. Пастух поглянув на мене з під лоба і заговорив:

— Як ішли на Україну Шведи, то наш гетьман Іван Мазепа проходив сюдою. Стрінувся він з ними десь аж коло Почаєва, в Вілій Кринці, чи що таке, в переговори й спілку робив по дорозі. Отчуг, де-що могила, кажуть, він своїм табором стояв...

Стоячи табором коло Сінгурів*) він дарма часу не гаяв і порядок встановляв. Прокладав скрізь дороги, будував церкви, а людий уму й розуму вчив... Після того, як між гетьманом та Шведами прийшло до остаточної згоди і було вирішено йти за Дніпро, населення дуже жалкувало, що вже не буде такого добра, як було підчас постою гетьманського табору. До того-ж часу доце тут зовсім не знали спокою через королівських поступок, а з відходом гетьмана знову те саме мало бути:...

„В той день, як гетьманське військо вже мало вирушити в похід, до гетьмана прийшло богато міщанських та селянських посланців які навколишніх влагали, щоб він не кидався їх зовсім.

— Зглянься над нами, гетьмане! — просили ті посланці в один голос. — Не кидай нас на глум Полякам! Нам так було добре з тобою! Як що ти сам не можеш здлишитися, то залиши нам кого небудь із своїх вірних слуг, з яким ми спокійніше жилиб і не діржали за своє загоровання добро!...

— Добре! — сказав гетьман. — У вас залишиться мій сотник Баба з яким залишається і всі мої скарби... Він буде доронити вас, а він його будете допомагати зберігти мое добро, яке залишаю на нього. Це добро не мое власне, а належить воно всьому нашому народови від Сяну аж по Сейм... Тоді, як зберемо ворота, це добро доповоже нам зробитися славними й богатими між усіми людьми... А як би ворог зборов нас, то сотник Баба муситиме разом з ним добром закопатися в землю й чекати так тієї спасенної години, коли вся Україна стане знову вільною землею... Тоді знайдуться такі люди, що відкопають мого вірного сотника Бабу, а разом з ним знайдуть усі дорогоцінні скарби, які я зберіг для України...

„Вклонилися низько селянські й міщанські посланці тай розійшлися собі по своїх селах. Як прочули люди про гетьманську ласку до них, то вже й самі не знали, як проводити його, чого тільки побажати йому на дорогу. Всі шляхи й доріжки, кудою проходило гетьманське військо, були вистелені татарським зіллем та рутою м'ятою. Люди в святій одежі стояли скрізь по над шляхами й голосно кричали „Слава!"

„Пішов гетьман зі своїм військом аж за Дніпро широкий, а на місті залишився його сотник Баба. Як там не було, що там не було, — невідомо. Але всі знають добре, що дотя спокійно жилося, заки з під Полтави не надійшли страшні вісти про погром Москалями Шведського та Гетьманського війська. Затужили тобі волиняки та й на чулися всі до сотника Баби: — Веди нас! — просять його.

Ми хочемо в пригоді стати нашому гетьманові!..."

—На кого-ж я скарби залишу?! — став бідкатися Баба.

„Але не довго прийшлося йому бідкатися так. Звідкись там польські пани дочули про гетьманські скарби й вирішили їх до своїх рук прибрати.

„Несподівано цілком, одної темної ночі на козаків напали Поляки і майже всіх їх знищили. Вирізувався один тільки сотник Баба, який зібрав коло себе чимало загін з селян та міщан і рушив з польськими панами вперті змагання...

„Коли сотник Баба встиг на якийсь час оборонитися й відсунути всяку небезпеку для дорученого йому скарбів, то сеймне в один голос закричали:

— „Поділити все!... Поділити!...",

— Як-же його дідити, як не добро всього народу?" — старався доказати селянам свою правду сотник Баба. Але селяне захотіли зробити таки по своїому. Зібралися на „чорну раду" й вирішили: — „Гетьман розбитий, а добро наше!.. Поділити його так, щоб і польські пани нічого про се не знали!..".

„Але як тільки хтось там доторкнувся до якогось мішка із золотом, як враз його рука всохла аж до самого плеча. Злякалися бунтарі і відступили назад. Тоді сотник Баба наказав: „Копайте глибоку яму. Складемо туди всі скарби. На скарби ті покладете мене і засипете сирою землею. Насипете високу могилу над скарбами. Щоб цілі віки могла стояти так. Хай сповниться воля безталанного пана гетьмана!.."

„А тоді всі люди зробили так, як наказав сотник Баба. Викопали глибоку яму, поскладали туди всі скарби, а на них поклався сам Баба і так засипали її...

„Цілі віки стояла ця могила і ніхто її не чіпав. Свої люди шанували її, польські пани боялися, а Москалі нічого не знали про неї. Але, отак, літ тому з сорок, прийхали сюди з Москви якісь пани і стали чогось шукати скрізь. Лазили вони так скрізь і всюди і нарешті прилізли до цієї могили. Щось з цілий тиждень оглядали її, аж поки не прийхала поліція. Тоді поліція зігнала сюди пів села і заставила розкопувати цю святу могилу.

„Копали день, копали другий, копали третій і аж на четвертий докопалися до якихось велечезних залізних бочок. Тоді московські пани так зраділи, що просто — страх! Один наперед другого пруться до ями, мало-що не попадуть у неї. Але один панок з окулярами на носі, який був між ними найстарший, — сказав: — „Не волуйтеся напрасно! Сначала дилезу я, а потом ви!..."

„Взяли цього пана на линву, тай спустили в темну яму. Чекають його годину, чекають другу, а він наче й забувся за ня. Стали линву тягнути назад і як витягли, то побачили, що той пан весь посивів і одубів. Прикликали лікаря, а той тільки рукою махнув: — „Кончено!.."

„На другий день усе село зійшлося до розритої могили. Прийшов навіть старенький піп, якому вже до ста літ доходило і який старі звичаї дуже шанував. Люди між собою гомоніли, що не слід було панам розкопувати таку могилу, а пани говорили щось про „спорчений воздух..."

„Як з обідню пору стали туди спускати одного здорового молодого пана, але не встигли його спустити ще до половини ями, як він несамовито крикнув: — „Назад!.." Витягли його, а він ледве дише. Коли-ж прийшов до памяти, то промовив: — Там какое-то чудовіще"...

„Тут підійшов старенький пан-отець і сказав: — „Пустіть мене туди. Я вже старий і мені нічого не треба, нічого не жаль. Може мені вдасть побачити оте саме страховище"...

„Спустили старенького попа, та й чекають. Прийшло з годину. Думали, що й з ним те саме трапилося, що й з иншими. Коли тут заворушилася линва. Стали тягнути і витягли старого попа живого й здорового.

„Спершу всього він став лицем на схід сонця, тричі перехрестився, а потім повернувся лицем до людий і сказав: — „Там сидить сотник Баба. Він сказав, що кожний, хто тільки посміє торкнутися рушити пояса чергу призначених літ, — смертю умре. Доти, доки ще не вийшов час, ніхто не може взяти і доторкнутися до скарбів тих!.. Сказавши так, старий піп похитнувся і впав горілиць. Коли його котіли підвести на ноги, то побачили, що він уже мертвий...

„Схвильовані цим люди стали нахилятися над ямою, стараючись побачити її дно. І сталося так, що майже всі побачили сотника Баба, як він сидів на залізній бочці і суворо дивився вгору... Він був старий і сивий, але його очі світилися зорями... Це тягалося всього одну коротку мить, а потім видіння зникло і з ями почувся такий прикрий дух, що не можна було дихати...

„З наказу поліції було засипано яму й вирівняно верх могили так, як було перед тим. Стоїть вона так і до сього дня, все чекаючи коли настане слушний час".

Так закінчив свою розповідь старий пастух. Я, подякувавши йому за „казку" вже хотів іти, як він затримав мене:

— Почекайте! куди-ж ви так спішитеся? Я ще вам про „горлицю в горобця" заграю...

Я зацікавився слухати „горлицю горобці", але сказати по правді, в цій грі не було того, що було в грі попередній. Тоді він грав „для себе", а це вже для мене.

На заході здіймалися рудобурі громові хмари, які, здавалося, от от закриють собою сонце. А сонце хилилося все нижче й нижче, закінчуючи своєю ходою горячий літний день.

Пора було до дому. Прощаючись з пастухом, я ще раз, як найсердечнійше, подякував йому за казку милу, і за гру чудову.

1922 р.

Василь Атамасюк.

ДУМКИ.

В мрії ми гінемо,
В тьмі потопаємо,
Багато сонецко,
Сили не маємо,
Сили не маємо
Встати з колоній:
Всі добрезвись ми
Віщами в полі.

Всім доконаємо,
Всі пропаємо,
Що ми зеднаєсь
В гурт не здолаємо —
Наший безрадности
Вороги роди:
З нас насміхаєсь,
В нас володіє...

ROYAL MAIL
ДО АМЕРИКИ
Приготуйтеся теперь спровадити Ваших кревних до Америки через ROYAL MAIL
ORDUNA ORBITA
кораблі з одною класою лишень
ORCA ONIO
перші, друга і трета класа.
Напишіть до брошурку. По дальші подрібності пишіть до: Royal Mail Steam Packet Company, Sanderson & Son, Inc., Agents, 26 Broadway, New York, 117 West Washington St., Chicago, або до місцевих корабельних агентів.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просвіти, а просвіта — се сила. — Пишіть по їйних книжок „SVOBODA"
63 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!
ВЕСНА ЗБЛИЖАЄТЬСЯ, ЧАС ДО ДІЛА!
Фарма велика в Montville, Conn., 250 акрів, в добрім місци, 100 акрів до плуга, 150 пасовиска і грубий ліс. Дім з 14 кімнат. Стодола, стайні і инші досить добрі. 10 штук рогатої худоби, 2 добрі коні, 4 свиня, понад 200 курий. Всі знаряди рільничі і домашнє уможливлюють. Сировини все за 8.000 тисяч, половина готівкою а рента на малі сплати на довгі літа. До школи і міста дуже близько, пару миль коло, 8 фабрик а тій семій місцевости. Причина продажи недуга зі сільським. Хто хоче знати близші информації, прошу голосимся до: JOHN CZOP, P. O. Box 42, Montville, Conn. 22-23

НА ПРОДАЖ ФАРМИ
які можна набути тепер дуже дешево і урожайної землі. Фірми, великі і малі до вибору. Голоситися до: 17-
DM. HNATYSHYN,
Box 144, Pittsfield, Pa.

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ
В ГАРНІЙ ОКОЛИЦІ
БЛИЗЬКО НЮ ЙОРКУ
нові доми готові до замешкання за легкі спати

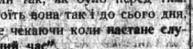

3 РУМІ $850
готівкою $200, $15 місячно
4 РУМІ $1025
готівкою $325 і $20 місячно
5 РУМІВ $1200
готівкою $400 і $25 місячно
(Доми разом з лютарні). Вода, газ, електрика, гаряча вода, опалка, школа, церква і стори на місци.
ГРИГОРАК,
Room 74
180 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую брата АНТОНІЯ ГУЦАЛЮКА з села Орішець пов. Скалат, Галичина. Поселився часами перебуття в St. Clair, Pa. або околиця та вже від довшого часу не дає о собі знати. Себе дорогого відзиваюся до Тебе брате і прошу Тебе відписати до мене, а коли инша сторона, то прошу кождого хтоб знав о його тепершній адресі, може дасться повідомити за що заслуг дуже сердечно дякую. Peter Huculak, 804 Valley Pl., Perth Amboy, N. J. 21-22

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАЦІЯ разом з 3 фамілійними помешканнями і 11 кімнат і горою на трі автомобілі і 3 боксі а 2 печі примішені. Інтерес дуже добрий, продається по дешевій цінці, можливість спеціальний. Товариство називається: Kearny Restaurant, 58 Kearny Avenue, Kearny, N. J. 19-2

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ
до заміжу дому і опіки двох дітий. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу: 21-22
MIKE KOPACZ,
Box 112, Yatesboro, Pa.

шпіцрути, шифкарти, справи старокрайові найсвіжше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріальна,
Т. І. ЯВОРСЬКОГО СО.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ПРИЩІ ПО ЛИЦІ, ЧОЛІ, БОРОДІ І КАРКУ?
Ви напевно вживали до рідних доктрів, пробували різні мазі і кріми, які зі всі звичайно нічого не помагають і не помогли Вам. Если так, спробуйте мазицю РОЗЕЛІ на инше рискло. Ми гарантуємо, що РОЗЕЛІЯ усуне всякі прищі з Вашого лиця або звертаємо гріш назад. Цина рискли мазиці 1 доляр. Пишіть по українськи. Гроші посилайте в редакторським листі або моній ордер на адресу:
ROSELIA CHEMICAL CO.,
Patterson Station
Box 214, Baltimore, Md

Мушині! Хоронить себе перед всіми заразливими хоробами
SANUKIT
Окорони для мушин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 пит., Ки (4'а) $1.00
У всіх аптиках або у
Sanial Mfg. Dept. B,
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по циркуляр
КАТАР
МІХУРА

МАРІЯ ТАМКУС
АКУШЕРКА
З школи Белюю Госпитал
Говорить по українськи
30 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Stagg 6731.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціалист хронічних і инших внутрішних недуг, якушер.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. а пол.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціялюст зі старого краю. Лічить недуги мушин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
мідзи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4458 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУШИН І ЖЕНЩИН
як сердця, шлунка, нирок, печінки, кишок і инших недуг, висипки і перших і вторішних недуг.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Годзини від 9. рано до 8. вечер
В неділі від 9. рано до 4. попол

ВИЙШЛА З ДРУКУ
„ВЕРХОВИНА"
соколська пісня в акомпаніяменті фортепяна.
Уложив і видав МИХ. ВАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
63 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Патріоти
Без рамінці в копій стороні Цікаво що окремі мешканці, та мабуть ніхто не МУЗИКА і вашанують гроші.
2231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6557

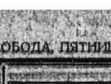

Заховайте сю наліпку Для вартісних дарунків

СПИТАЙТЕ СВОГО ТОРГОВЦЯ ЗА
MAGNOLIA
STAR MILK
УЖИВАЙТЕ ТОГО, ДЕ НАЛІПКИ
МОЛОКО І ЦУКОР ПОТРІБНІ.
Наліпки прилеснуть вам вартісні дарунки до вашої хати.
НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЇ.
„Заховувати наліпки виплачується"

Заховайте сю наліпку Для вартісних дарунків

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

РЕКОРДИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ ВЖЕ ВИЙШЛИ.

Дотепер видали:

15032 B ПОЧАЙБИСЯ ГОЛУБ МАТЕРИ.
15032 A ЧЕРЕЗ ПОЛЕ ЯЧМЕНЕЧЕ.
15033 B ВЕРХОВИНО.
15033 A ОЙ У ПОЛІ БАРШИНОЛІ.
15034 B ЩЕДРИК — КОЗА.
15034 A ОЙ ГОРЕ КАЛИНІ.
15035 B В ЙОРДАНІ.
15035 A ОЙ СИВА ЗАЗУЛЕНЬКА — Коломийка.
На одній платі дві пісні: А і Б

ОДНА ПЛИТА (РЕКОРД) КОШТУЄ $1.50.

3 замовленнями треба присилати і гроші.
Рекорди можна купити у:
„SVOBODA", 63 Grand St., JERSEY CITY, N. J.
або
ANDREW BARNA, 270 Nepperhan Ave., YONKERS, N. Y.
У Андрія Барни можна дістати рекорди Columbia та инші.

ВСІМ УКРАЇНЦЯМ ТО ВІДОМА

що — ДОЛЯРИ ВИПЛАЧУЄ ПОСИЛКИ в Старім краю УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — НАЙСКОРШЕ І НАЙДЕШЕВШЕ ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ до краю чеками дозорними, дротами, пересилає почтовими і телеграфічно УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — ВИКУПАРТИ ся всі Діді до краю продає. УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — РІДНО з КРАЮ СПРОВАДЖУЄ. УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ, як повторення шлюбу і продажі, спадки судові, справки, маєтності, гаплоси і листовини полагоджує точно за по вірних цінах УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ, офіційні, пополномочія, продажі домів, инших домів і фармів, всякий взірець ріжних документів — переклад переводить точно і сумлінно УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
що — ЗА ВСІ СПРАВИ, переведені в одному УКРАЇНСЬКІЙ БЮРІ в ЧИКАГО ручимо. Услуга чесна і скора. Порада даром.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО В ЧИКАГО
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
MICHAEL KLEM, Notary Public, Prop.
2020 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

*) С. Сінгури, Житомирського воєвіту (ран. Волині). Ще й досі стоїть тут стара, грьохатина, перекрита черепицею, яку дідко до збудував Мазепа. Перед війною збуховано нову, а „спольщеними" сими, нову церкву, а стару мають розібрати.